

Negyedik évi folyam.
Pest, december 27-én 1857.

A Vasárnapi Ujság hetenként egyszer nagy negyedréttben egy és fél iven jelenik meg. — Előfizetési díj január—juniúsig, azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy postai uton a Politikai Ujdonságokkal együtt 4 ft. pp. — Az előfizetési díj a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. szám) bérmentve utasítandó.

Szent István király megkereszteltetése.

Ezen hazánkra nézve legnagyobb fontosságú eseményt, melyet Geiger nagyhirű rajzai után művészi jelenetben állít elénk mai képünk, Jókai Mór is leírja a „Magyar nemzet történetében,” s bár az ő felfogása némileg különbözik az itt előállított jelenettől, de épen olly megható képet rajzol az olvasó képzelete elé, s mindenki örömet olvasandja a szép leírást a „Szent tűz és szent víz” egymás elleni harcáról.

Magyar honalapi-tóink mennyire fölülr voltak emelkedve hun és avar hódító őseik világnézetein, mutatják azon módszerek, mik által Magyarország lételét nemcsak kivíni, hanem megszilárdítani is törekedtek.

A hatalom, melly nemességgel párosul, nem félelmet, hanem tiszteletet idéz elő. E tiszteletre törekedtek elődödeink.

Árpád kibékíté népével a honában lakó nemzetiségeket, István kibékíté vele Európát.

Árpád megszerzé honfitársai becsülését nemzetének.

István az európai népekét. — Fegyverei tették hatalmassá, alkotmánya tette tartóssá e nemzetet, de a keresztény hit tette szükségessé Európában.

A bakonyi erdők mélyén, a még akkor irtatlan rengetegben maig is találni itt ott elszórva nagy négyszögű fehér köveket, miken világosan láthatók az emberi kéz faragványának nyomai.

Az ezredik évében a Megváltónak, e fehér kövek egy nagy oltár emelvényéhez voltak összehordva a Tapolcsa forrásánál, mellyen hajnalonként kigyuladt a szent tűz s a néma vidéken végig hangzott a táltosok reszkető éneke, kísérve a zuhogó forrás

orgonahangjaitól, mig a körüle gyült bajnokok népe égő szövétneket tartva kezeiben, hallgató áhitattal várta a rózsás égen megjelenő napot. Csak a beszédes kard csörrent néha közbe-közbe egyet.

S ha az első sugár kilövelt a hegyek mögül, az általános üdvkiáltás mellett ezer kard villant ki egyszerre a megjelenő ős isten tiszteletére, a táltosok darabokra vágott állatok, tagjait hányták fel a levegőbe s a mint azok az oltár tűzébe estek vissza, jósoltak a

napisten jó kedvéről. — Ha vérvörösből jött fel a nap, harcot, ha felhőktől eltakarva, gyászt, ha tisztán, örömet, diadalt jósoltak belőle.

Az áldozati állat rútabb részeit : a vért, epét, a beleket egy mély gödörbe ásták; ott a föld alatt lakott a rosz isten, Ármány, annak szállt le az áldozat, a verem száját egy fekete kő fedte be, az volt az ő oltára.

Egy hajnalon sötét fellegek takarták el a feljövő napot az áldozók elől; a távolban hallatszott a torló fekete felhők haragos morgása.

A hajnali vihar, az égzengés a nap közelit? kérdék az áldozók táltosaiktól.

A táltosok vénje az oltárhoz lépett, mit a harcosok félkörben álltak körül.

A vén táltos lekeríté nyakából párducz kaczagányát, s a földre terítve, reá állt, földig érő öltözetét elől egy sor fényes köves gomb kapesolta össze, hosszú hófehér szakála bogláros öveig ért le, s szabadon lengő fürteit magas hermelsüveg fedezte, a táltos vak volt, szemei előtt régen zárva volt a látott világ; annál inkább hitték : hogy nyitva előtte a láthatatlan.

Az oltáron égett a tűz, a táltos kezébe vette dárdáját s há-

Szent-István király megkereszteltetése.

romszor kört vágva a levegőben vele, hallgatózza figyelt a baljóslatu hangra, mit a süvöltő dárdahegy hallatott.

Ekkor egy hófehér paripát vezettek elé, mellynek hátán még ember nem ült; a táltos megfogta egy kezével a szép állat sörényét s más kezével szügyébe döfte dárdáját. A nemes paripa magasra szökött, s azután egy szomoruat nyerítve összeroskadt, a táltosok nemesebb részeit levagdalva az oltár tűzére hányták.

A táltosok vénje ezalatt dárdája nyelére támaszkodva, látni nem tudó kömerev szemeivel a távolba bámult, s az áldozati ének végeztével, látnoki sejtelve képeit elkezdé mondani.

„Tul e hegyeken, hol a tölgyek erdeje végződik, ősz emberek közelitnek, kemény szörruhában, alázatos fővel; — az idegen ének, mi ajkaikról hangzik, megreszketteti a szívet, — a legvénebb, ki elől jó, egy keresztet hoz kezében, az idegen isten győzelmű képét.“

— Meghaljanak! ordita fel az áldozók tömege.

A táltos csendet inte.

„Ti nem bánthatjátok őket. Köztük három fejedelmi fő van, egyik a *császár Ottó*, másik *Henrik herceg*, harmadik *Árpád unokája, Győző*, a *fejedelem*, kire eskü szerint fegyvert magyar nem emelhet.“

A nép közt egy elfojtott sohaj volt hallható.

„A *Fehér Várban*, folytatá a táltos, a magyar nemesek vannak összegyűlve, a fejedelem fia, *Bajnok* (Vajk) menyegzőjét tartja, az énekesek lantja csatákról zeng és szerelemről.

„Most lehangzik hozzájuk az idegen ének a dombtetőről, az érkező zarándokok fölmutatják a vigadóknak a keresztet, azok telkelnek e jelre, elhajtják poharaikat. . . .“

— És kardhoz nyulnak nemde? kérdé Kupa, az áldozók vezére.

„És térdre hullanak“ felelé a táltos.

A fájdalom ordítása tört ki minden ajkról.

„Egy nagy ház nyilik meg előttük, mit a kereszt istenének építének. Nem az ég az ő temploma, mint Hadurnak. . . . A ház belsejében egy márvány medence áll, a szent vízzel szinig töltve. E szent vízhez egy ifju közelit, mezitlábbal, fehér ruhában, kezét összetéve s szemeit az ég felé emelve. . . . Ez ifju neve *Bajnok*. . . .“

Bajnok! kiáltának fel rémülten az áldozók. A vihar dörgött, a villám cikázott fölöttük.

A táltos folytatá visióit, hangját néha tuldörgé az irtózatot vihar.

„A medence előtt egy ősz ember áll, hosszú aranyos öltözetben, egy kezében gyémántokkal kirakott pásztorbot, másikban vert aranykehely. . . . A fejedelem letérdel a medence szélire. Az ősz ember megmeríti kelyhét a szent vízben. Csodálatos éneklés hallik. A házat csillagfény árasztja el. A fejedelem meghajtja fejét. A szent víz fejeére csordul.“

E pillanatban a villámropogás közt leszakadó felhő irtózatot rohammal ömlött alá, egy perc alatt kioltva az oltár tűzét.

Az áldozók megrettenve hajták le fejüket; a *szent tűzet* kioltó vizrohamban, a *szent vizet* vélték látni, mellynek leomló cseppjei e pillanatban *Bajnokot*, a fejedelem fiút, az egybegyűlt nemesség láttára *Istennak* keresztelék.

Sylvester estében.

Itt vagy tehát regényes estve, melly a költészek és babonázók képzelgésének új szárnyakat fűz, és őket az éjnek sötét birodalmába bűvöli. Légy nekem, nem regényírónak is, idvez, mint jelképe éltm utolsó estéjének. Írói lámpám mellett im áldozok emlékezetednek.

Második Sylvester római pápa, Némethon fia, csekély sorsu szüleitől vette származását, családi népeven Gerbert. Hogy ez alacsony sorsból, az egyházi pálya legfelsőbb polczára magát felküzdötte, ahhoz bizony nem mindennapi tálentom, tudomány, erény és szerencse kívántatott, ekkor neki két versenytársa is levén.

Órula a történelem merőn józan életképeket nyújt. Az a legenda, melly annyi sok csodálatost tartalmaz és mellyen az ezen éj babonáskodás épül, — nem e második Sylvesterre értelmezendő.

Ő igen magas életkornak is örvendett és mint pápa, már csak négy évig élt, 999—1003. De e négy év hozta a keresztényiség első évezredének betelését, a világtörténelemben elhírhedett *christianizmust* és magyar nemzetünk első királyára a *koronát*.

Ő neki sikerült, az egy időben felmerült három pápa közül, Rómában székelhetni; és így ő állott élén az egyház-kormányának ama válságos év folytán, midőn a keresztény hivek, roszul értett Szentírás (Jelen. 20, 4.) és egy általános elterjedt jóslat szerint, — az első évezred betelével, a Krisztusnak látható visszajövetelét, új országának felállítását, az abban uralkodandó kegyeseknek fel-támadását és az ezekkel járó ítélet napját várták, — leirhatlan szorongató félelmek között. Az ezredik ujév aztán el is következvén, napjait a keresztények részint semmittevéseben, részint kicsapongásokban, tivornyázásban, részint éjjeli nappali imádkozásokban böjtölésekben töltötték el. Irattak minden helységben a végrendeletek, tétettek a sok kegyes alapítványok papoknak, zárdáknak, szegényeknek. Soha annyi zarándok nem tódult a szent földre, Rómába és más főbucshelyekre, — mint ez évben, — a hivek ott akarván megérni a boldog elváltozást az új Krisztusi országra. Ábrándozó és mennyből esett levelekkel népet ámitó kalandor bölcsész is soha annyi nem zavarta az elméket, mint e szörnyű évben. Feljött végre a 365-dik nap is, és el is mult szerencsésen, minden nagy változás nélkül, égen földön; és a csillagok járdaltak örök pályájukon csendesen, mint azelőtt. De a hinni most sem szünő nép megtoldta a várást még 3 nappal; és csak mikor ezek is elmúltak, semmi változást sem hozva, akkor tértek vissza szokott világi dolgokra. A hivel együtt életben maradt II. Sylvester is, és örvendezett.

De ő küldötte a magyarok első királyának fejére a koronát, e nemzetet méltónak találván arra, hogy királysággá magasittassék, és hogy neki is koronás fejedelme legyen. E korona maig megvan, és szigoruan őriztetik. Megvan pedig vele együtt és él a magyar népfaj is, nemzetiségének huzamosan sok szép életjeleit adván, mint el nem enyészhető soha.

Végre Sylvester van állítva a szentek lajstromán a polgári évnék őrizőül, és legvégül, mint azt bezáró. Ő áll az egymásután muló jövő évszakoknak sorompóján. És itt szemeimet naptáram felé fordítom, melly mindig óráim alatt függ a falon, — mint két jelképeire lefolydogáló napjaimnak s óráimnak; — azt szegéről leveszem és gondolkodom, hogy ez évhez hasonló év mikor fogna fordulni ismét. De eszembe jut a párisi híres csillagásznak, Aragonak számítása, hogy év és naptár, — mindenben illy csillagjárás-sal s illy belalakban, — nem fordul vissza előbb, mint 90 millió 900900 év múlva, azaz, tehát soha napján. És így az idők tengerébe már besülyedt évezredekhez az 1857-dik évet is békével elbocsátom, lámpámat kioltom, naptáramat elteszem és tőle örökre búcsút veszek. *)

Edeí Illés Pál.

Tíz millió dollár.

Elbeszélés, írta JÓKAI MÓR.

(Vége.)

Robertson és társa a Saypan szigeten elrejtett kincsekből csupán husz ezer dollárt hoztak el magukkal, minthogy több kivert pénz nem volt a között. Most tehát első dolguk az volt, hogy egy rio-janeirói kereskedő-hajóját megvették tizenkét ezer dollárért, három ezer dollár elment még a fogadott legénység felpénzére, s szükséges felszerelésekre; mikor minden készen volt, akkor a kereskedő megszökött tőlük, elvitte a hajót, odaveszett a pénzük.

Gonosz világ! Hogy egyik tolvaj ellopja a másiknak a pénzét!

A megmaradt néhány ezer dollár nem volt elég, hogy hajót vegyenek rajta, s új legénységet fogadjanak rá; olcsóbb módszerhez kellett folyamodniok. Épen egy hajó volt a kikötőben, melly fegyenczeket szállított Uj-Hollandba, annak a kapitányával megismerkedtek s elvitték magukat Sidneyig. Néhány száz mérfölddel így közelebb jutottak kincseik rejtekéhez. Itt sok jó becsületes ember lakik, nem esuda, annyi esztendő óta hordja Anglia oda a tolvajokat és zsványokat; ezek között tekintett szét Robertson s talált is maga számára való legényeket közöttük, kikkel valami vi-gyázatlanul őrzött hajót hatalmába kerítve, a tengerek urává tette volna magát, ha az angol rendőrség meg nem sejtí a jó szándékot; a minek az lett a következtése, hogy a két kalandort kiutasíták Uj-Hollandból; akár tetszett nekik, akár nem, el kellett utazniok Hobartownba.

*) Mi pedig azt ohajtjuk, jó öreg barátunk, hogy a jövő évi Sylvester-estét is, minden lelki testi jóval megáldva, ismét együtt ünnepelessük.

Nyomorult ország nyomorult városába a véginséggel küzdve jutottak el; pénzük elfogyott, és a tíz millió dollár tulajdonosainak nem volt annyi képességük, hogy egy nyomorult bárkát felfogadhassanak, mely őket tovább szállítsa.

Egy este nagy csüggedten járt alá s fel a parton Robertson, midőn egy kis köpczös, alacsony jó kedvű férfi megszólítja.

— Mit busul master?

Robertson rá nézett. A kis vidám férfi kabátja gallérján, mely különben elég halzsíros volt, látszott valami nyoma ezüstös himzésnek, a miből gyanítani lehetett, hogy ez valami kis hajó kapitánya.

— Köszönöm kérdését, kapitány; felelt neki Robertson, kinek az agyában hirtelen villant meg mostan egy gondolat. Nekem igen jó okaim vannak a busulásra; ha meg akarja tudni, jöjjen be velem egy pálinkásbutikba, ott majd egy pohár grog mellett elmondom.

Utközben a kis köpczös ember elmondá, hogy ő Thomson kapitány; tulajdonosa egy derék goelettnak s hogy tengeri kutyákra szokott vadászni; ez a keresete; a mi elég jól jövedelmez: évenként öthatszáz dollár haszna is szokott rajta lenni.

A csapszékben viszont Robertson mondá el a kis tengeri kutyavadásznak, hogy ő egy vállalkozó kereskedő Braziliából; ki gyöngyöket és fűszereket szokott nagyban szállítani; a legközelebbi útjában a Sandwich szigetek között hajótörést szenvedett; három árboczosa zátonyon akadt a Saypán sziget mellett s ő kénytelen volt azt a tengernek és viharoknak martalécul hagyni. Azonban volt hajóján ötven hordó ezüst, ezt kihordatá a partra s ott a pusztaszigeten elrejté; a dereglyékre menekült hajóslegénységéből azonban egy sem szabadult a szárazra; ő egy csónakon kereskedelmi társával, mr. Williamssal egyedül jutott el Hobartownig. Most ez elrejtett kincset kellene visszahozni; mellynek értéke tehet másfél millió dollárt; ha Thomson kapitány vállalkoznék derék hajójával e munkára, jutalmul ő és társa ötszáz ezer dollárt adnának neki.

A kis czethalásznak villogtak a szemei erre a szóra. Neki ötszáz dollár is sok pénz volt már, s de sok tengeri kutyáról le kellett azért huzni a bőrt! és most egyszerre, csak úgy tréfából, ötszázszor ezer dollárt, félmilliót kínálnak neki; a miért csak érte kell menni. Az igaz, hogy messze van: de az is igaz, hogy az roppant sok ezüst!

Hátha még azt tudta volna, hogy arany?

Thomson még azon este aláírta a szerződést, mellyben kötelezi magát mr. Robertson és mr. Williamssal együtt elmenni a Saypán szigetre, ott ötven hordót, akármilyen legyen benne embarkálni; nem törődve semmi supercargóval, s ezért viszont kap a két tiszteletreméltó férfitól, mielőtt Rio-Janeiroba érnek, ötszáz ezer dollár rabottot egyszerre lefizetve.

Thomson rögtön kitaroztatá rongyos goeletjét, mert biz az silány kis hajó volt; fogadott még két bennszülött hajóslegényt, szerzett mindnyájuk számára uti levelet a mariannai szigetekre, gyöngyhalászás czime alatt, s azzal tengerre szálltak együtt.

A silány jármű nehezen haladt a kitűzött cél felé, egész nap azzal volt bajuk, hogy a támadt hibákat kijavítsák, a hasadékokat betömjék, miken a víz szüntelen beszivárgott s a köteleket toldozták, miket minden erősebb szélfuvás hol itt, hol amott elszakasztott.

A nyomoruóságos utban ételmi szereik is elfogytak. Thomson kapitány az elindulásakor magára vállalta, hogy az ételmezésről gondoskodni fog. Ettől is tanult valamit Robertson, a mit még régi tengerész létére eddigelé nem tudott. Thomson ételmezésrendszere abból állt, hogy valahány szemkőzt jövő hajóval találkozott, azoknál megállt, levett sipkával, könyörögve elmondá a kapitánynak, hogy ők szegény czethaladások, kiknek ételmi szereik elfogytak, adasson nekik valamit az Isten nevében; azok aztán könyörületből megszánták egy kis ivó vízzel, meg egy kevés kétszersüllettel. Az Isten fizesse meg.

Igy mentek odább, míg másik hajóval találkoztak.

Csakugyan eredeti gondolat: úgy indulni valakinek a széles tengerre, hogy majd azon keresztül koldulja magát...

Robertsonnak nem tetszett ez az új tapasztalás. A mint a sziget-tengerre értek, ott azt mondá, hogy már most ő fogja magára vállalni az ételmezést.

Egy csoport vendégszeretetlen sziget mellett vitt keresztül az ut, Robertson itt amott kikötött és kiszállt a partra, ott alkudott emberevő indián esordáktól körül fogva néhány kókuszdióért és

eleven malaczért, minden pillanatban saját életét kockáztatva a betevő falatért. Néhol küzdve kellett a hajóra visszamenekülnie, másutt ki sem hagyták szállni: egy helyen szinte elfogták az egész hajót az indiánok, körülfogva azt gyors pirógjaikkal.

Azonban folyvást közeledtek az ígért földre felé; Robertson kiszámítá, hogy két nap alatt, ha a szél kedvez, a Saypán szigetnél fognak lenni; átvészlik a roppant kincset, a miért annyit fáradozott, a miért annyit ölt!

És az utolsó osztályos még most is él; az utolsó, a ki a tízmilliót kétfelé akarja osztani, és nem csak azt, hanem még Teréza szivét is. A kreolnó pedig azt mondta: „azé leszek, a ki az egész tízmilliót elhozza.“ Ez a suttogás azóta mindig hangzott fülében.

Williams nagyon jól tudta azt, hogy a kivel egy szál deszkán utazik, az őt minden perczen kész megölni s jól vigyázott magára. Került minden czivódást Robertsonnal; s éjszaka mindig tapasztalá Robertson, hogy a mig Williams aluszik, addig Thomson van ébren; s csak akkor fekszik le, ha Williams fölkel. Egymást felváltják. Aligha össze nem beszéltek s mind a ketten vigyáznak Robertson kezére.

Egy éjszakán épen Williams állt a kormányon; a két hajóslegény evezőpadján aludt, Williams pedig egy leterített gyékényen szunnyadt a fődözetben. Olyan hőség volt, hogy a fődözet alatt nem nem lehetett maradni.

Robertson a hajó farában állt, Williams a hajó orrában feküdt s kettőjük között sétált alá s fel a hajós kapitány.

Robertson látta maga előtt aludni azt az embert, ki tőle öt milliót és egy asszony szivét, a mi annál is több, el akarja venni. Csak egy éjszaka van még a Saypán szigetig hátra, ennek az éjszakának utolsó napnak kell lenni rá nézve!

A kis czethalás kapitány nem akar elálmósodni.

A tenger duzzadozni kezd, a hullámok magasan járnak, néha néha egy sor-hullám végig söpör a tengeren; Robertson épen közelitni lát messziről egy ilyen hullám-torlaszt: megismeri azt a csillagos éjben is fehér tájték gerinczéről.

— Kapitány! szól Thomsonnak; nézze ön meg a térképen mi csoda ponton járunk? a francia zátonytól félek.

Thomson oda lépett az asztalhoz, mellyen a lámpa alatt a térkép és delejtű volt leszegezve, s elkezdte keresgetni figyelmesen a szélesség és hosszúság összevágó vonalait.

Robertson ez alatt csendesen néhányat fordított a kormány keréken, mi által a hajót egészen oldalvást fordítá a közelgő habtorlasznak, a helyett, hogy élével hasította volna azt ketté.

A kapitány még kereste a déli szélességet, midőn egyszerre meglóditá a hajót a hullám, árbocza hegyéig lehajtva azt a tenger színéhez, s azután keresztülcsepott rajta.

Az egész olly hirtelen jött, hogy a hajósok csak akkor vették észre, mikor a fördőbül kiszabadultak.

— Mi történt velünk? Kialta Thomson, ki egy árboczokötélbe kapaszkodott meg.

— Semmi sem, szól Robertson csendes vérrrel. A tenger duzzad. Williams helye üres volt.

Távol, a tovazugó hab morajából hallatszott ki valami fuldokló hang, mint egy haldokló végkiáltása; azután megint csak a hab zugott, még egyszer hangzott a halálkiáltás, még távolabbról, még lankadtábban; — harmadszor nem hallatszott már odáig; a hab besesen járt, a hajót ragadta a szél.

„Öt millió dollár.“ gondolá magában Robertson s kereste a csillagok között donna Teréza szemét.

Reggelre a Tinian sziget magasára értek: ott egy szemkőzt jövő spanyol kereskedelmi hajó megállitá őket, s megkérdezé, kicsodák? és hová mennek?

Azt felelték, hogy gyöngyhalászkok, a csigatelepekre sietnek. A spanyol kapitány tovább ereszté őket. Most már egyenesen a Saypán sziget irányának fordultak. Itt volt az utolsó állomás.

A kis köpczös kapitány mosolyogva támaszkodott Robertson mellé.

— Ifju barátom, nem sokára célnál leszünk. Vajjon mit gondol ön, megbirja a goelettem az ötven hordó terhét?

— Hogy ne bírná?

— Tudja ön, ötven hordó ezüsttel terhelve, nehéz.

— Az igaz.

— Aranygyal terhelve pedig még nehezebb.

Robertson megdöbbsent. Williams elárulta a titkot.

— Fedezett önnek fel valamit Williams?

— Természetesen uram, az ember halandó, nem tudja, melly perczben hal meg? a jó ur elmondá nekem, hogy jutottak önök e szép birtokhoz, csak azt nem mondta meg, hogy miként rejtették azt el? Azután meggondolva, hogy az ember halandó, a derék jó ur egy iratkát hagyott nálam, mellyben azon esetre, ha véletlenül megtalálna halni, engemet tesz osztályrésze örökösévé. Tudja ön: az ember halandó.

Robertson szemei egyszerre vérbe borultak: abban a pillanatban, mikor a kis czethalász harmadszor is hivatkozott az ember halandóságára, megragadta őt derékon s óriási erővel felemelve, kihajítá a tengerbe, hogy ő se legyen kevésbé halandó, mint a többi. Azzal pisztolyait kirántva, parancsolá a két vandiemensföldi tengerésznek, hogy feszítsenek fel minden vitorlát s hagyják a kapitányt odaveszni.

Robertson egyedül érkezett meg a Saypán szigetre. Visszajutott tehát végre azon földre, mellyben átkozott kincse volt eltemetve. Egyedül volt hozzá, senki sem osztozott vele többé. Csak fel kellett azt venni a föld alól, hajóra rakni és elmenni vele. Még csak nem is bizonyíthatott ellene senki, mert büntársai mind halva voltak már.

Alig szállt azonban ki a partra, midőn vitorlát pillantott meg a tengeren, mely egyenesen a sziget felé jött. Éles szemével fölismerte a spanyol hajót, melylyel nem rég találkozott. Miért jöhetett ez vissza?

Az valóban őt üldözte.

A kis czethalvadász ügyes uszó volt; elérte a Tinián sziget partját, ott találta még a spanyol hajót s felfedezett neki mindent. A spanyol rögtön visszafordult, Robertsont és tiz millióját kézre keríteni.

Robertson észrevette, hogy el van árulva s fegyvereit ragadva, hirtelen a sziget belsejébe menekült; a spanyol tengerészek utána. Ott hajhát rendeztek ellene, mint valami ártalmas vad ellen. Robertson hallotta az üldöző kiáltásokat és úgy tetszett neki, mint ha azok megölt társainak szellemei volnának, a kik vele osztozni jöttek. Kétségbeesve futott előlük. A végcélnál, a győzelem végénél kellett elbuknia! Egész nap el nem bírták fogni, végre úgy el tudott bujni, hogy nem tudtak ráakadni.

Ekkor azt a csel gondolták ki, hogy egy csónakot üresen hagytak a part mellett kikötve s távolabb néhány tengerész elbujt körülé. A csel sikerült. Robertson rejtekéből észrevevé az elhagyott csónakot, s végig mászva a meredek sziklafalon, mellyen eddig meglapult, hirtelen beleszökött.

Akkor egyszerre rárohantak üldözői. Kettőt agyon lőtt közülök; a másik kettővel is tusába elegyedett s egyiket összemarczangolta késével, de a másik végre leteperete a földre s ott elnyomták, és megkötözték.

Pacheco, a spanyol hajó kapitánya maga elé viteté a kalózt s mondá neki, hogy minden titkát tudja.

— Ha mindent tudsz, úgy nincs mit kérdezz tőlem: felelt neki daczosan a kalóz.

— Azt akarom még hallani, hogy hová van elrejtve az orzott kincs?

— Tehát azt nem tudod? No hát nem is fogod megtudni soha.

— Éltesd kezemben van.

— Készen vagyok a halálra.

— Gondold meg, hogy én spanyol vagyok s azok jól értenek az inquisitióhoz.

— Próbáld meg rajtam.

— Nem úgy kapitány. Vallja meg ön őszintén, hová tette a kincseket, én biztosítom önt, hogy tisztességes jutalmat fog érte kapni. Legkevesebb százezer dollárt. Ellenkező esetben kap ön száz korbácsütést. Gondolkozzék rajta; két órai határideje van.

Robertson két óráig tusakodott magában. Száz korbácsütés! Egy oly büszke, nagyravágyó embernek mint ő, a kit ember meg nem ütött büntetlenül soha. Ez irtóztató gondolat volt. Két óra múlva azt mondta, hogy fel fogja fedezni a kincsek rejtekét, vigyék a partra. A mint azonban a csónakban ült, elgondolta magában, hogy ő, ki az átkos vagyonért annyi társát megölte, most célja végén ily ostobául engedje át prédáját másnak? s midőn karjai közt hitte, akkor vesztse el azt az asszonyt, kinek alakját soha nem bírta elfeledni!

Gondolkozott, gondolkozott s azzal a tengerbe vetette magát.

— Oh így nem alkudtunk, kiálta Pacheco, utána ugorva; a tenger fenekén utolérte rabját, s megragadva őt, felhozta a tengerszinére, ott megragadták a többi buvárok s újra megkötözték.

— Előlem a tenger fenekén sem bujhatsz el; szólt a spanyol. Robertson átkozódva küzdött öreivel s fejét akarta szétzuzni; majd, látva, hogy nem szabadulhat, alkudozni kezdett velük, száz ezreket ígérve a tengerészeknek, ha őt megszabadítják s kapitányukat megölik.

Pacheco végre betömte a veszélyes ember száját, ki képes volt őt még bilincseiben is megrontani.

És akkor lekötözteté a hidra s előhozatá a korbácsot.

Huszonöt csapást kiállt egy jajhang nélkül Robertson. Pacheco parancsolá, hogy üssék tovább.

Ekkor felordított, mire elbocsáták

Lihegve mondá, hogy mindent fel fog fedezni.

Azt mondta, hogy menjenek a hajóval a sziget tulsó oldalára, ott lesz a hely.

Ott volt egy öböl, mellyet korábbi utazásaiban mindig tömve talált azokkal a csinos állatokkal, miket a tengerészek tengeri angyaloknak hínak s a mik nem egyebek a legveszélyesebb emberevő czápa fajnál.

Mikor ez öbölbe értek. Robertson hallá azt az ismerős hörgést, a mit a tengeri fenevad támaszt a víz alatt, mikor prédája után leskelődik s ismerő szemei észrevették a félelmes állat roppant körvonalait a mély víz alatt, a mint a hajót kísérte.

A csónak készen állt, a legények az evezőknél ültek; Robertson hátrakötött kezekkel szállt alá a hajóról. — Mikor lábaival elérhette a csónak párkányát, hirtelen megrugta azt s abban a perczben a hajó és csónak között lecsuszott a víz alá.

Egy gyakorlott buvár hirtelen utána ugrott s utolérte, mi előtt a fenékre jutott volna, két percz múlva a víz színe fölé emelkedve látszott mind a két fő. Most egy rémordítás hangzott a hajóról; mindenki látta, hogy a víz alatt nyilsebesen lövell a küzdők felé egy óriási czápa, nagy sor fogai fehérlenek, a mint féloldalt fordul. Azután egyszerre magasra kiemelkedék mind a két küzdő a hullám felett; a fenevad derékban kapta őket keresztül, a hogy egymás mellett voltak. A buvár felordított; Robertson néma maradt. A másik pillanatban eltűnt mind a kettő a víz színe alatt; csak egy veres felhő, mely a vízszínen lassankint elterült, hirdeté mi történt a tenger fenekén.

A czápa eltemette a tiz millió dollár titkát.

Kereshették azt a Saypán szigeten! soha sem talált rá senki.

A Mariannai szigetek kormányzója, Medinilla, hatszáz embert küldött a szigetre, hogy azt minden irányban kutassák föl; évekig ásták az árkokat a sziget hosszában, szélteben; természetesen nem találtak semmit. Egy földrengés megváltoztatta a patak folyását is, az is más medret választott s most tán Robertson maga sem találna rá többé tiz millió dollárjára a Saypán sziget szakadékai közt.

Pedig a roppant kincs most is ott van, ott hever használatlanul; sok tengerész álmát elrabolja most is. Keresheti, a kinek tesszik.

Tiz millió dollár annyi embernek vette el életét, földi nyugalomát, tulvilági üdvét, a nélkül, hogy egyetlen egynek csak egy órai boldogságot szerzett volna.

Éz a történet nem sokat érne, ha költemény volna; Lofond kapitány bizonyítja világkörütrja leírásában, hogy ennek minden körülménye való.

Nicholson tábornok győzelme Delhi előtt.

Lapunk mai száma egy csataképet hoz a keletindiai harczteréről. Ennek magyarázataul szolgáljanak a következő sorok.

A Delhit védő felkelők hirül vevén, hogy az ostromló angol sereg számára egy nagy teve karaván tetemes mennyiségű élelmet és egyéb készletet hoz, ennek megtámadására és elfogására csapat indult ki a városból és nyugati irányban állást foglalt. E csapatot az angoloknak el kellett üzni onnét. Nicholson tábornok aug. 25-én nap fölkelte előtt el is indult 1500 gyaloggal, 250 lovassal, 18 ágyúval — a kétszer olly számos felkelő csapat ellen. Délben Barparolánál az előörsök találkoztak. Egy órákor megtámadták a zarándok szállás épületét (Serai), mellyet a felkelők ágyúkkal hatalmasan megspékelve véderődde alakítottak, s belőle hatalmasan tüzeltek; de az angolok bevették azt szuronnyal mindjárt az első roham

Nicholson tábornok győzelme Delhi előtt.

alatt, innét pedig a felkelőknek ez épület megett levő táborára vették magukat. A felkelő csapat csak gyengén állt ellent, hanem aztán annál tüzesebben szaladt egy hid felé, mely körül nagy tömeg gyűlt össze tolongva és megzavarodva. Az angolok felhasználták e körülményt és nagy romlást okoztak köztük tüzeireik. Több vérbe került a falu bevétele, de egy órai heves utcai harc után az angolok azt is elfoglalták, s a felkelő sereg, melyet alkalmasint

az India királyánál kikiáltott delhi király egyik fia vezényelt, sietve futott vissza a városba, hol e vereséget, szokás szerint, az angolokon vett nagy győzelemnek dobolták ki.

Ez ütközetben a felkelők közül 250 halott maradt a csataterén. Az angolok vesztesége: 70 halott, 10 sebesült. Elfoglaltak az ellenségétől 13 ágyut, a táborban pedig jelentékeny zsákmányt pénzben és egyéb értékes tárgyakban.

T Á R H Á Z.

Olvasóinkhoz.

Ez évben utolszor indul körutjára a Vasárnapi Ujság.

Az év leáldozik, egy ülésszak ismét bezáródik, a hírlapírók kiverik tolaikat, a szerkesztők félreteszik a vörös krétát és kéziratokat, nagyot lélekenek, fölteszik papiros koronájukat s elmondnak egyegy körmönfont „trónbeszédet” — akár van, akár nincs, ki meghallgassa őket.

Mint a régi rómaiak istene, Jánusz, kinek két arca volt, mellyek egyikével hátra, másikával előre nézget, úgy pillantnak ők is hol a múltba, hol a jövőbe, Januarius ünnepének közeledtével.

A mi ezidei trónbeszédünk pedig, mellyet Istennek hála! ép erős hangon vagyunk képesek elmondani, következőleg hangzik:

„Uraim a Felföldön; Uraim az Alföldön és Királyhágón túl! A mai napon negyedik évfolyamát fejezzük be a Vasárnapi Ujságnak s szívünk nagy öröme szolgálat, önöket ma is teljes számban, sőt mindvégig folytonos szaporodásban szemlélhetni az egyszer felkarolt ügy körül, hatalmas bizonyossággal annak, hogy nem szalmalángokkal fütünk többé. Hogy mi sem fogyatkoztunk meg erőben s jóakarásban, tanusítani fogja többi között a lefolyt évfolyam tárgy- és tartalomjegyzéke, mellyet szorgalmas szedőink által elkészítve, szintén a mai napon bocsátunk közzé. Voltunk-e most is a magyar közönség érdekeinek hű képviselői, előmozdítottuk-e a szellemi és anyagi fejlődés, az ész, erkölcs és izlés nemesítése, az ismeretek terjesztése s mindezek mellett és felett különösen a nemzetiség hű ápolásának nagy munkáját? — ezen kérdések megvitatását önök bölcs belátására bizzuk.

Működésünk végleges megbíralását az időtől várjuk; ez fog nekünk is azon mértékkel mérni, mint azt megérdemeltük; s vagy ki fogja mondani, hogy hasznos dolgot cselekvünk, midőn hírlapirodalmunkba egy addig ismeretlen ágat oltottunk s irtókéinkkel terméketlen pusztá téreket magtermőkké, gyümölcsözőkké alakítánk át — vagy pedig kíméletlenül el fogja felettünk törni a pálcát, ha bebizonyul — a min erősen kételkedünk, — hogy nagyobb és mélyebb igyekezetnek állottuk utját. Mi most nem feszegetjük ezt s tiszteljük mindenki véleményét, de emberi gyarlóságaink érzetében is, nyugott öntudattal nézünk az ítélet napja elé, mert a mit akartunk, komolyan és igazán akartuk.

Ne sajnálják önök a fáradságot s vessenek velünk együtt egy futó pillanatot a közel múlt időbe.

Uraim a Felföldön! Midőn a Vasárnapi Ujság eszméje, az annak élén álló férfiak agyában először megvillant, azon időben szomorúan állott az irodalom és közügyek iránti részvét hazánkban. Nem akarjuk önök figyelmét veszedelmes dolgokkal fárasztani. — Annyit mondunk csak, a mennyit a velünk barátságos lábon álló hatalmasságok érdekei iránti szükséges tekintet kimondanunk megenged. Az tény, hogy akkor, ez előtt csak 4 évvel, könyvkiadóink raktáraiban penész és szű rágódott a magyar könyveken, remekíróink munkái leszállított áron sem kellettek, s ha kiadóink egyszer másszor egyegy kikiáltott regényt 7—800 példányban adhattak el a 8 millió magyar embernek, hozzánnát érekeltek. Iróinkban kihalt a munka-öszön, kiadóinkban a vállalkozási szellem. Egyetlen tudományos folyóiratunk 2—300 előfizetével mászta örömtelen pályáját s mellette 2 politikai s egy csoport szépirodalmi lap egymás fejfájára készíték az építaphiumokat s küzdötték naponként az élethalál harcát. A véletlen úgy akarta, hogy én és tisztelt szerkesztőtársam épen egy vesztett osztaból térjünk meg, nem egyébbel, mint tört zászlóyelekkel kezünkben, mellyeket két külön szépirodalmi közlöny szerkesztése által érdemeltünk ki — pedig e közlönyök, mint most már néha mondani szokás, „fajuk jobbjai” közé tartozának — de Uraim a Felföldön és Uraim az Alföldön! ki emlékezik még rájuk? ki látta őket valaha? — Pusztá, kietlen, viszhangtalan volt az irodalom mezeje — közöny és hidegség a szívekben.

Kérdeztük egymást: hova lett az olvasó közönség, melly 1848 előtt csakugyan létezett? Kérdeztük egymást: szabad-e ennek még tovább is eltűnve, elfordulva, életuntan maradnia?

Négy év óta futjuk az új pályát, mellyre ama kérdések következtében léptünk; négy év óta élünk azon eszközökkel, mellyeket az irodalom iránti részvét fölébresztésére, a kedélyek felvidámitására, az életkedv visszavarázolására, a tetszhalál megszüntetésére kezünkbe ragadni jónak látánk.

S hogyan állanak a dolgok jelenleg?

Oh sok még, oh tömérdek még a teendő!

De Uraim az Alföldön! láttunk-e régen elevenebb, pezsgőbb életet, nagyobb munkásságot és vállalkozási szellemet, mint azt, melly most jelenkezik irodalmunk körül? Irtak-e, vettek-e több magyar könyvet, mint most? (a sok jó között sok rosszat, mint az nagyobb tömegnél ki nem kerülhető). S emlékezzenek önök minap tett kimutatásunkra, tudományos és szakirodalmunk birt-e valaha több közlönnyel, mellyek mindegyike végre megtalálja

állandó, biztos közönségét? Nem az életkedv és nemesebb érdekeltség ébredését tanusítja-e fővárosi és vidéki hírlapjaink oly nagy száma, minőt Árpád apánk bejövetele óta a magyar föld még nem látott soha (s mellyek idétlen kinövéseit szintén az idő fogja kitisztítani)? A nyomtatott betűnek a nép olly rétegeibe jutása, hol ez előtt egy árva kalendariumnál egyéb alig fordult meg, nem arra hagy-e következtetnünk, hogy az eszmékkel foglalkozás, az olvasási, mivelődési vágy általános és valódi lelki szükséggé vált, melly pedig, a mint meg vagyunk irva, nemzeti fenmaradásunknak ez időben egyetlen biztosító záloga? Nem láttuk s látjuk-e az emelkedő kegyeletet multunk és nemzetünk jelesei iránt? S van-e hazai szent érdek, mellynek illy alapokon az új kezdetnek illy jelenlégei után elérését lehetetlennek tartanók, ha majdan az idő megérleli, a természet rende követeli megérkezését?

S ha most ezek meghallgatása után, uraim a Felföldön, Alföldön, Királyhágón túl és a Vojvodinában! ha ezek után valaki előáll, öklével ráknmutat és felkiált: „Nini, ezek azt hiszik, hogy valami nagy emberek!” és azt kérdi tőlünk: „Hogy mi része van hát mind ebben a Vasárnapi Ujságnak?” — akkor mi sem az ellenséges gunyra, sem a jó indulatu kérdésre válaszolni nem fogunk, a mint az egész négy év alatt nem is igen válaszoltunk. De arról meg vagyunk győződve, hogy a kezünkbe ragadt csekélynek látszó eszközökkel, miket némelyek nem is tisztán irodalmiaknak neveztek, miket kicsinyleni később sem szüntek meg (ámbar sokszor öntudatlanul ugyan azon tánczba keveredtek maguk is) s miknek ellenébe még most is magasra rántja egynemelly gyanus jóakarát — erőre festett szemöldeit — mondjuk, arról meg vagyunk győződve, hogy azon ut, mellyre léptünk, már eddig is igen örvedetes eredményekhez vezetett, és erősen reményleni engedti azt, hogy a nagyobb tehetségek, magasabb irányok és komolyabb czélok kellő fogékonyságra találjanak ismét s számukra a működési tér biztosítások. Ez a mi törekedésünk végpontja s ugyanazért az irodalom egészéhez mérve a Vasárnapi Ujság nem czél, hanem eszköz; nem kiáltó szó, hanem viszhang; nem pusztító, hanem hódító. — A mi pedig ama gunyt illeti, — kezeskedni mernék, hogy ha Kolumbus nem találta volna fel Amerikát, bizonyosan feltalálja más, a kinek életírását talán szintén kiadta volna a Szent-István-Társulat.

Végre pedig, uraim innen is, onnan is! valóban áldjuk sorsunkat, hogy illy „trónbeszédet”, mellyekben édes magunk ügyeiről kell szónokolnunk, egy évben csak egyszer, csak az előre és hátra pillantó János ünnepének közeledtekor van alkalmunk és kötelességünk tartani. Adja Isten, hogy megértsük egymást!

S mind ezekből mi a tanulság?

Egyelőre semmi egyéb, nyájás olvasó, mint az, hogy megkérded magadtól, nem volna-e érezhető hiány, ha lapunk épen nem léteznék? avagy megbántad-e, hogy négy évig hűséges olvasója voltál annak? nincsenek-e ahhoz már is egyes szép emlékeid kötve, időtöltésednek szebb óráit nem annak köszönheted-e s az eszmék terjedése, tisztulása, ott a hol ránk hallgattak, nem ment-e sokban előre? Szükségesnek fogod-e látni, jövőre is azt a néhány forintot e czélra szentelni? vagy nem bánod, ha e lap is a vele egy téren mozgott népkönyvtárak, népkönyvek, könyvesházak, viszhangok, peleskei notáriusok és más effélék sirjába temetkeznek? Felelj magadnak e kérdésekre őszintén és cselekedjél a szerint.

Mi ismét kiállunk a gátra, azok a kik voltunk; s ott leszünk még akkor is, midőn testi szemekkel kivehetők nem vagyunk, a régi munkakedvvel, a régi lelkesedéssel hazánk és nemzetünk felvirulása iránt. A nagyobbodó tér, mellyre a jövő évben kilátásunk van, rég óta táplált vágyainkat hozza teljesedésbe s az eddiginél nagyobb tartalmasságot s változatosságot hozand lapjainkba. A közönség részvéte lesz mindenkor legerősb buzdító, nem csupán azért, mert ez vállalatunk fenmaradásának alapfeltétele, hanem mert a közönség igaz érdekeit, méltó igényeit valóban számba akarjuk venni s küzdeni mindenkor olly czélokért, mellyek elérése a magyar közönség keblében élő kitérülhetlen ösztönszerű vágy.

A ki azt hiszi, hogy e szerep napjainkban könnyű, ám mosolyogjon szavaink felett. A nemzetek földi pályája ki van mérve, mint egyes halandóké. Az ut most sűrű éjszakának idején sötét, ösvénytelen erdőn visz keresztül. Hogy el ne csüggedjünk, el ne tévelyedjünk s mind együtt legyünk, midőn a hajnal ránk hasad s a fák sűrűjéből a nyílt mezőre bontakozunk — összefogóvza kell haladnunk, a világító lámpa körül összeseregelve. Mi lehetne e világító lámpa más, mint az irodalom?

Boldog viszonzlátást azért az új évben! . . .

Nem ülünk többé trónon, nincs többé papíroskoronánk. Mára bezárjuk a bódét — „holnap rendkívüli előadás!”

Pákh Albert.

Irodalom és művészet.

„Községi Tanácsadó” című folyóiratot fog új évtől kezdve *Szokolay István* megindítani. Ára egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 30 kr. pengő. Megjelenik minden öt héten egy füzetben, mi egész év alatt 10 füzetet teend; minden füzet legalább öt nyomott ivből álland. E folyóirat célja mind falusi, mind városi községeknek, az épen ezeket illető kibocsátott felsőbb rendeletekről, törvényekről felvilágosítani — és mintegy a városi és falusi községek, községi előljárók, s a testületek és községek feletti államhivatalnokok számára lesz szerkesztve. E folyóirat is érezhető szükségét fog pótolhatni.

⊙ Megjelent *Ráth Mór* könyvkereskedésében: „Egy évi házasság”, regény *Carlén* Emiliától, fordította *Horányi János*. A regényolvasók igen vonzó, érdekes olvasmányra tehetnek ebben szert.

⊙ A m. tudós-társaság titkára figyelmezteti az írókat, hogy az 1857-re kihirdetett Nagy-Károly-féle 300 ftos természettudományi jutalomra, mely a Magyar- vagy Erdélyország valamely vidékének saját vizsgálatokon épülő földtani megismertetését, nyújtó legjobb magyar értekezésnek jut, a beküldési határidő 1858-diki jan. 31-ke. Továbbá a gróf Nádasdy Tamás-féle 50 aranyos époszi jutalomra, határidő 1858-diki mart. 31-e. E pályamunkák egyedül a tudós-társaság titkárához, Toldy Ferencz urhoz küldendők be. (Pest, 3-koronautca, 12. sz. 2. emelet.)

⊙ *Zajzoni* előfizetési fölhívást tesz közzé *Vihardalok* című versgyűjteményére. Előfizetési ár 1 pft. — beküldendő 1858-iki martius végeig Bécsbe Mayer August, Alsergrund, Hauptstrasse Nr. 130 cím alatt. A bolti ár 1 ft. 30 pkr. leend. Tíz előfizetőt gyűjtő egy tiszteletpéldányt nyerend.

⊙ *Vajda Ferencz* előfizetési fölhívást bocsátott szét „*Tiszaparti hangok*” című 264 lapra terjedő versfüzérére. Előfizetési ár 1 pft., határidő 1858. jan. 12-ike. A mű jövő ápril 1-re okvetlen megjelenend. Az előfizetés *Jüger Károly* nyomdáshoz Sárospatakra, vagy a szerzőhöz Dombrádra, melynek utolsó postája Kis-Várda, intézendő.

* * * *A Sárospataki füzetekből* egy újabb füzet jelent meg (1857—8. Második félv. II.) Tartalma: Az egyház lénye, benne rejlt sarkiaságok s ezek egyoldalúságából kifejlődni szokott egyházi betegségek, *Filó Lajos*; A hazai bölcsészet történelméhez, *Erdélyi János*; Szentköltészeti mutatóványok, *Baksai Dániel*; Állati delejesség, dr. *Lengyel Endre*; Kecskeméti ref. anyakönyvi följegyzések; Ref. énekeszerek; Tisztválasztás a felsőszabolcsi egyházmegyében, *Többen*; Ref. egyház- és iskolarendezés *Hajdu-Nánános, Varga Lajos*; Tudósítás Vilmányból; Válasz Révész Imre urnak, *Baksai Dániel*; Népiszkolaügy; Protestans világkrónika. — *Asszerkesztői tudatnivalókból* értesülünk, hogy jöltevő kezek által 60 pft. tétetvén le a szerkesztőségnek, hogy érte mint névtelen előfizetésért szegényebb ref. egyházak, vagy intézetek nyerjék e folyóiratot, a szerkesztőség intézkedett is ez érdemben. Nehány ref. lelkész magát 10 ft. segélyzési összegre kötelezni ajánlkozott, ha tán e vállalat a közönség részvételéből fel nem állhatna. Továbbá e folyóiratnak heti- vagy napilappá alakítására 100 ftos részvények vannak aláírva, bírván a szerkesztőség e mellett egy köztiszteletű ref. lelkész s esperes biztosítását, hogy nemcsak 100 ftos részvényt ir alá-, hanem ki is pótolja a netaláni cautionalis összeget. A szerkesztőség azonban sem a 10 ftos segélyzést — a mennyiben e folyóirat olvasó-közönsége folyvást növekszik, — sem pedig a 100 pftos aláírást, a mennyiben leginkább ohajt a komolyabb tudományos téren maradni, nem vette igénybe. Bizonyosan nagy mértékben fogják érdekelni a protestans közönséget ez örvendetes jelenségek. — E folyóirat első félévi példányai már nem kaphatók s a szerkesztőség az első negyedből kész néhány példányt illő áron *cisszaráltani*. Ki ne örvendene ennek?

⊙ Megjelent a jelenkori prot. irodalom egyik jelentékeny művének újabb füzeté. „*Papi dolgozatok gyászszerepekre.*” Halotti predikációk, gyászbeszédék és imák, egyházban, gyászudvaron és sirnál. Szerkesztő *Fördös Lajos* kecskeméti ref. lelkész. *Hetedik* füzet. Az előbbi füzetekhez méltán csatlakozik ez is, több jeles egyházi férfiakról hozván igen becses dolgozatokat.

⊙ *Vezéreszmék* jobblétünk előmozdítására. Ez czime egy mult héten megjelent érdekes munkának *Kubinji Lajos* ismeretes tollából.

M i u j s á g ?

— Midőn e sorokat írjuk, épen *szent Karácson* napja előestéjét innepeljük oly rendkívüli tavaszi forma időben, mely képes volna a csikorgó fagyoknak minden emléket lemosni emlékezetünk táblájáról s a mesék országába sorozni mind azt, a mit a karácsoni éjék költői szépségéről valaha olvastunk s hallottunk. A karácsoni ajándékok változatos és ingerlő sokasága azonban most is megtölti a pesti boltok kirakatait, de a kereskedők panasza az eget éri. A közönség, mintha valóban nem hinné, hogy karácson van, részvétlenül halad el mellettük; s hozzájárulván az a pénz szüke, a miről annyit beszélnek, hogy végre elbuzi még az is, a kinek eszébe sem jutott volna — kevésre szorítja kíváncsiságát és szükségét minden ember. Egy képes ABC, meg egy darab mézeskalács a gyermekeknek — s a karácsoni ajándék ki van merítve!

— *Irodalmunk* is több becses karácsoni s ujévi ajándékkal kínálkozik. Több ízben említettünk ilyeneket s lapunk mellékletében folytonosan találjuk ezek hirdetéseit. Ezek között a mult számban bizonyosan örvendetesen lepte meg a magyar szépirodalom barátait *Jókai* „*Dekameron*”-ja (Száz novellája) első két kötetének megjelenése, melyek válogatott csinos kiadásban az ígért határidőnél jóval előbb látnak most napvilágot. Minden kötet 10, s így a kettő összesen 20 novellát hoz, melyekben közkedvességű elbeszélők régi szépségeivel s fényes tehetségének egész erejével találkozunk. Az olvasó meg fogja engedni, hogy ajánlasképen e helyen többet ne mondjunk; a ki e két

kötet birtokába jutott, el fogja hinni, hogy a magyar olvasó-közönségnek ezen munka által a legbecsesebb szépirodalmi gyűjteményre van kilátása, minőhöz hasonlót irodalmunk eddig felmutatni nem képes. Rég elismert igazság, hogy *Jókai* műveit költői nemesebb szellem s tiszta erkölcsi érzet lengi át, úgy hogy minden tartózkodás nélkül kezébe adhatja leányának minden anyja, de hogy a férfiak is épen oly érdekesítő, élvezetes olvasmányt találjanak benne. Ez egyik kiváló jelleme az ő műveinek.

— *Debreczenből* írják, hogy *Bulyovszkyné* assz. dec. 13—21-én adott vendégszerepei által nagy élénkséget hozott be az ottani színház egyhangúságába. A részletes tudósítást csak jövő számunkban hozhatjuk. E tudósítást már csak azért is érdekel fogja olvasni mindenki, mert abban most a „*vidék*” tesz párhuzamot *Bulyovszkyné* és *Prielle Kornélia* között azon vidék, mely a fővárosi párhuzamokért nem régiben itt-ott nagyon megharagudott.

⊙ *(Ira Aldridge)* mindig kedvesen emlékezik vissza Pestre. Zúrichben többek közt úgy nyilatkozott egy hazánkfa előtt, mikép alig van 2—3 Pest a világon, melyet ő bejárt, s hogy a vámon sokat kellett azon értékes ajándékokért fizetnie, melyekkel Pesten megtisztelték. Jól mondja a nóta, hogy „*Jaj be szép az a Pest!*”

⊙ *(A szegény-ügyet)* hir szerint Buda város is rendezni szándékozik Pest példájára. Azon reményben élünk, hogy Buda után többi városaink követendik majd e tekintetben Pest példáját.

* * *(A Frank-féle városi könyvtár)*, mely 100 ládában van lerakva, már megkezdék átszállítani az egyetemi könyvtárba, hol azonban csak addig marad, míg a főreál tanodának cukor-utczai épülete elkészülend, melynek első emeletén fog felállítani. Bizony legfőbb ideje, hogy Pest városának is végre rendezett közkönyvtárai legyenek.

* * *(Petőfi mellszobra.)* A „*Szépirodalmi Közlöny*”-ben olvassuk, miszerint *Züllich Rudolf* szobrász Tomori ösztönzésére elhatározá, *Petőfi* egy láb magas mellszobrát fémből elkészíteni. Mindazok tehát, kik a költő iránti kegyeletből azt megrendelni ohajtkák, sziveskedjenek ezirant legfőlebb 1858-ik évi febr. végéig a megrendelési díj, 15 pft. letétele mellett személyesen vagy bérmentes levélben *Züllich Rudolf* (Pest, Lipót utca 14 sz.) vagy *Tomori* (Pest, Hatvani utca, Horvát-ház) uraknál nyilatkozni.

* * *(A vadászokat s egyéb természetbarátokat)* dr. *Romer Flóris* győri főgymnasiumi tanára „*Győri Közlöny*” utján kéri és felszólítja, hogy miután bekövetkezett azon évszak, melyben a mi tavainkra az északi vizek legtrikább szárnyasai szoktak leköltözni, — ha ezekből valamely nevezetesebb példányt lőnének, sziveskedjenek, a győri főgymnasiumi terménytárról megemlékezni.

⊙ *(A pesti nemzeti lovardaépület)* a jövő tavaszra egészen elkészülend, mikor aztán nemcsak a lovagolni tanulókat, hanem a testgyakorló-intézet növendékeit is befogadja. Rajzát is közölni fogja a *Vas. Ujság*.

* * *(A pesti központi papnövelde)* ifjusága dec. 16-án r. 10 órakor a b. sz. *Mária* szepőlten fogantatásának dicsőítésére egyházi ünnepélyt tartott.

⊙ *Igló* községe a pestbudai hangszegyletnek 120, herczeg *Eszterházy* Pál 120 és gr. *Szapáry* Antal 100 ftot küldött be.

⊙ *(Földrengést)* tapasztaltak Komáromban e hó 10-én reggeli 5 órakor, mely is a lakosok nagy rémülésére 8 órakor ujlag jelentkezett; de nem okozott semmi kárt. A földindulás gyakran meglátogatja Komáromot, de hogy illy későn, decemberben mutatta volna magát, arra még a legöregebbek sem emlékeznek.

— („*Curiosum*”) *Gömör* megye *Kraszkó* helységéből veszszük e sorokat: „*A Vasárnapi Ujság* s általában a hazafiúi érdekek iránt nálunk felföldön is nagy a részvét és figyelem, ámbár az obscuránsok száma még igen nagy, kik a felvilágosodottabb eszméket s nemesebb érzelmeiket gátolják. Egy illy esetet van szerencsétlenségem, ezennel felemlíteni. „*Curiosum!*” ezen kitéttel jött ki f. é. nov. 24-én Bécsben a „*Slowenská nowiny*” (Tót ujság) 140-ik számában *Kis-Hontból* közölt egy félszeg tudósítás, melyben nekem, mint *kraszkó-lukovistyei evang. papnak* gunyosan szememre vettetik, hogy magamat a *Rima-Brezón* nov. 2-án tartott esperességi gyűlés alkalmával honi, s bevett szokás szerint magyar nyelven iktattam be. En ugyan születésemre nézve tót vagyok s nem restelem nyelvemet s nemzetségemet, de mint gömöri fi s magyarhon polgára, a hazafiúi érzelmek iránt sem vagyok idegen. Azt azonban elfeledé a tót ujság tudósítója, hogy ugyan azon esperesség kebelében vannak tősgyökeres tót papok, kik a *Kriván* alól, *Zólyom*, *Liptó* stb. megyékből hozzánk kerülve, magukat a mi esperességünkbe sept. 10-én szintén magyar nyelven iktatták be. De ezuttal a „*Curiosum!*” szépen elhallgatták. Van szerencsém ez esetet a közönség józan bíráló széke elé állítani.” *Kraszkó* dec. 3. *Genyethay Samu*, lelkész.

— *Békéscsábán* írják dec. 2-áról Itt is van már *színház*, nemcsak Pesten, mellynél azonban, képzelheti ön, a pesti valami kicsivel takarosabb lehet, mert erről nem mondhatná el a palócz: hogy ugy néz ki mint a templom, hanem épen csak ugy, mint a *békési* „*dübögő*” című vendégfogadó, belőlről pedig mint annak azon szobája, mely télen táncsterem, nyáron kávéház szokott lenni; vannak benne zártszékek is, melyeket sem bezárni, sem kinyitni nem lehet; karzat is van, de a melly a többi helytől csak annyiban különbözik, a mennyiben 10 krt. kell fizetni érte, és setét van benne. A szinigazgató *Ujfalusy* bérletet nyitott 12 előadásra, zártszékre 5, földszintre 3 prtjával, s a bérlők meglehetősen számmal vannak. — *October* 31-én „*Longwood-i árva*” című drámával kezdték meg az előadások sorát, melyre a színház zsufolóság megtelt; a színészek elég jól játszottak, főleg *Ujfalusiné* nyerte meg a tetszést. — *Dec. 1.* „*Viola*” népszinmű *Farkas* jutalmával s egy-

*) S e bíráló szék meg fog nekik bocsátani, mert — tudják is ők, mit cselekesznek. Szerk.

szersmind műkedvelők fellépésével, melyre a közönség a jutalmazandó iránti részvétből vagy a fellépendő műkedvelők iránti kíváncsiságból szokatlan számmal jelent meg. Általában véve mindkét műkedvelő, P. S. néptanító, és B. F. urak kielégíték a közönséget, valamint többi papjai is Thalia aszonynak. Emletem, hogy színházunknak karzatja is van földszinten, most azonban csakugyan meg akar felelni nevének, s lábnyi magasságban a terem hátulsó részében emelkedik, elől deszka sorompóval elválasztva, melyre kényelemmel le is lehet könyökölni; setét sincs, mert néha két szál gyertya is szolgál világítására. Már e karzatnak kettős haszna van, t. i. ha akarom páholy, ha akarom karzat, a mennyeiben hétköznapiokon uri családoknak szolgál nézőhelyül, midőn aztán 3 szál gyertya ég rajta, ruganyos székek ékesítik, mely alkalomra ára 30 kr, míg máskor, midőn az alsóbb osztályok tagjai lépik el, ára 12 krajczár.

z (A kolosvári magyar nemzeti színház) igazgató választmánya fel-szólítást tesz közzé, hogy mindazok, kik jövő évi virágvasárnapról kezdve a nevezett színházat egy vagy több évig bérbe venni szándékoznak, személyesen vagy bérmentes levelekben 1858-ik évi jan. 15-ig jelentsék magukat Groisz Nándor választmányi jegyzőnél.

— (Figyelmeztetés.) Mindazon t. cz. gyűjtőimmet, kiknél „Irodalmi s művészeti daguerreotypek című munkámra utaló iverk vannak, ezennel tisz-

telettel szólítom fel azoknak mihamarábbi beküldésére, hogy a nyomtatandó példányok iránt magamat tájékozhassam. — Bécs, dec. 21. 1857. — Válgai Imre.

Adoma.

† Hajdan X. bíróságnak bejelentetett egy szolgáló, ki urát elhagyá. Az arra rendelt vizsgáló, és a szolgáló között illy párbeszéd folyt:

Vizsgáló: Hogy híják téged?

Szolgáló: Nyitray Örsébet.

Vizsgáló: Hány éves vagy?

Szolgáló: Tizenhat.

Vizsgáló: Voltál-e katona?

Szolgáló: (szörnyűködve) Jézus Mária Szent Körösz! hogy lettem volna katona?

Vizsgáló: (mérgesen). Azt mondom, voltál-e katona?

Szolgáló: (sirva). Téns uram, hisz én leány vagyok.

Vizsgáló: (dühbe jövén). Semminek való, felelj, mert megvágatlak; — mért nem felelsz, mikor a rubrika úgy kívánja! Hád voltál-e katona?

Szolgáló: Igen is, nem voltam, de a bátyám az.

Vizsgáló: Yoll van! Tovább!

Szerkesztői mondanivaló.

1567. **Alsó-Kubin V. E.** Minden könyvtáros elküldi postán 1 pftért.
1568. **N.-Enyed. Sz. G.** A három kérdésre felelet: 1) A Nővilág 1857-iki II. félévi folyama teljes számban nem kapható. 2) Olly naptárt, melyben az erdélyi tisztikar is be volna foglalva, itt nem ismerünk — a mi elég sajnós. 3) El-e még Vas Gereben? Igenis, éi. Miért nem felel, nem tudjuk.

1569. **Bécsbe.** A dalok közlése lehetetlenség — ne kerdezzé ön, miért? Az arczképet később, ha két más hasonló tárgy elkészül, melyeket azzal együtt akarunk közölni.

1570. **Barátom távozasakor.** Csinos kis utraváló, de még nem nyilvánosságra való.

1571. **Verses könyv jó gyermekeknek.** Az ohajtott célra későn érkezett. Más használatra némi simitásokat igényelne s akkor bizonyosan volna kelete.

1572. **A Balaton tava.** Szívesen vettük s illő helyen fel fogjuk használni a sok érdekes adatot.

1573. **Nagy-Kallo . . . i . . . a . . .** Illy közlemények alá kérjük nevét és más ismeretű jeleit szépen aláírni, különben hasznát nem vehetjük.

1574. **Szabolcs vára** nem elég tiszta rajz, de fametszőink tán segíthetnek rajta. Kérjük lakása teljes címét, hogy a hátralékban levő tiszteletdíjat utnak indíthassuk.

1575. **Pápara 2+3.** Engedje leírását akkorra halasztanunk, midőn egy e tárgyú képet fogunk közölni, mely készülében van.

1576. **Kerülő.** A pénz szerencsésen megérkezett; annál inkább becsüljük, mert nehezen jött. De félre a panaszszal. Tudja-e ön, hogy vigasztalta magát illy időkben a bölc Berzsenyi:

„ élj vidámon
Barátid édea társaságiban,
S ne kérj az égtől többet, mint adott.
Van annyi, mennyi kell! s ha ez kevés,
Kevés lesz a föld minden kincse is.
Ha van mit ennünk, innunk és szeretnünk,
Ha józan elménk; s testünk nem beteg,
Kívánhatunk-e s lehetünk-e több jót,
S adhatnak-e mást a királyi kincsek?

1577. **Magyar P.** — A P. Napló újdonságírója másokról beszél; s ha minket ért, régibb időről szól, s akkor is csak részben van igaz. Midőn lapunk 15 db. aranyat tűz ki egy költői műre, melyért rendes díjazás mellett, legjobb esetben sem adhatnánk többet 4—5 aranyal — ez. úgy hiszünk, elég világos adat arra, hogy itt nem csak a „bankónak aranyra való felváltásáról“ van szó, s hogy nem mind igaz, a mit kinyomtatnak.

1578. **Földvár.** Ön rosszul számol. Felejté, hogy a Vasárnapi Ujság jövő évre hetenkint félivel azaz: ötven procenttel nagyobbodik, a miért félevenként csak 30 krral emelkedik az ára, (a másik 30 kr. a P. U. bélyeg illetékére esvén). Arra sem gondol ön, hogy e lapoknak 6—700 ingyen példány van (tized- s tiszteletpéldányok) s ki tudja, a bélyegzett iverk közül mennyi megy még a nyomtatás alatt veszendőbe? — Ha tud ön aranyalaz olcsóbb magyar lapot, mely annyi áron olly bő és változatos tartalmat nyújt, mint testvérpapjaink: akkor megadjuk magunkat — auf Gnade und Ungnade!

1579. **R. Károly.** Kérjük ön mielőbbi rendelkezését a tiszteletdíj iránt. Mult évi ígértünk szerint a honorariumok fenmaradt összegét közölni fordítandjuk s ez iránt mielőbb tisztába szeretnők hozni a számadást.

1580. **Czifra erszény a zsebembe sok pénzzel.** És mégis illyen rim: „Mit nézel?“ A sok pénz egy részét nyelvtani studiumokra kellene költeni.

Pótlék a Vasárnapi Ujság mult 51. számában

közlött

Pályázati értesítéshez.

Multkori közlésünk óta az általunk kitűzött 15 aranyból álló jutalomdíjra még egy pályamű birtokába jutottunk, mely a kitűzött határidőn (dec. 15-én) tul érkezett ugyan kezünkhöz, de mellyről a tértivevény bebizonyítá, hogy szerzője által még dec. 7-én postára adva, itt Pesten jókor megérkezett, de nem illetékes kezekbe került. Az igazság úgy kívánja, hogy e művet is a pályázók sorába iktassuk, mit ezennel teljesítünk:

15. szám. **Angyal és ördög.** Dalmű 5 fölvonatban.

Jelige: Végre az erény győz.

E mű szintén a t. bíráló uraknak adatott által. Pest, dec. 20-án 1857.

A Vasárnapi Ujság szerkesztősége.

Színházi napló.

Péntek, dec. 18. „Könyves Kálmán.“ Történelmi dráma 5 felvonásban. Irta Jókai Mór.

Szombat, dec. 19. „Troubadour.“ opera 4 felv. Irta Cammarano Salvador, zenéjét Verdi. Olaszból fordította Nádaskai Lajos.

Vasárnap, dec. 20. „A vén bakancsos és fia o huszár.“ Eredeti vig népszínmű 3 felv., Irta Szigeti József.

Hétfő, dec. 21. „Mártha, vagy a richmondi vásár.“ Vig opera 4 felv. Irta Fridrich, zenéjét Flotow. Fordította Szerdahelyi.

December 22., 23., 24. és 25-én a színház zárva volt.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár	Gör.-oros naptár	Nap-		Izraelit. naptár	Hold-		
			kelet	nyug.		kelet	nyug.	
December — Január			Dec. (6)	6. p.	6. p.	R. Teb	6. p.	6. p.
27 Vasár.	D Ján. ap. év.	D János	15 F Eleuth.	7 49	4 13	10	0 56	3 41
28 Hétfő	Aprószentek	Aprósz.	16 Aggeus	7 50	4 14	11	1 29	5 6
29 Kedd	Tamás vért.	Jonath.	17 Dániel pr.	7 50	4 15	12	2 18	6 31
30 Szerda	Dávid király	Dávid	18 Sebestyén	7 50	4 16	13	3 24	7 46
31 Csütört	Szilvester p.	Szilveszt	19 Bonifác	7 50	4 17	14	4 4	8 41
1 Péntek	Kis Karác.	Ujév n.	20	7 48	4 19	15	6 11	9 11
2 Szomb.	Makár. Alad.	Béla	21 Juliana	7 48	4 20	16 Sab.	7 36	9 36

Holdnegyed: ☾ Még egyszer holdtölte 30-án 10 óra 50 perczkor.

TARTALOM.

Sz. István kereszteltetése (képpel). Jókai után. — Sylvester estjén. Edvi III. és Pál. — Tíz millió dollár (vége). Jókai Mór. — Nicholson tábornok győzelme Delhi előtt (képpel). — Tarház: Olvasóinkhoz. Pákh Albert. — Irodalom és művészet. Mi ujság? Adoma. Szerkesztői mondanivaló. Pótlék a pályázati értesítéshez. Színházi napló. Heti naptár. — Melléklet: Pastrana Julia (arczkép).

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1858-diki első félévi folyamára.

Előfizetési ár: Buda-Pesten házhoz hordva félévre 4 ft.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — Tíz előfizetett példányra egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadóhivatala (Pesten, egyetem-utca 4. sz. a.)

Mind azon t. cz. előfizetőinket, kik lapjainkra az eddigi előfizetési ár szerint küldék be megrendeléseiket, tisztelettel kérjük, hogy új programmunk értelmében a beküldött összegeket utánpótolni sziveskedjenek, hogy a példányok szétküldésében minden kellemetlen zavarnak idejekorán elejét vehessük.

Pastrana Julia.

Meg ne ijedj e kép látásán, kedves olvasó! Arczkép az, még pedig hü arczképe egy szerencsétlen emberi, mi több, női lénynek, kit Európa fővárosai már megbámultak, kit mult hetekben Budapest lakossága is csudálva csudált.

Ez alak, mint páratlan természeti tünemény, okvetlen fölébreszti a figyelmet, de a torzvonásoktól önkénytelenül elfordul a szem. A világot annyiszor forrongásba hozott női báj és kellem, az édes csengésű Julia név, melyet a világ legnagyobb költője tett halhatatlanná, milly keserűen van itt kigunyolva! A természet, ugy látszik, különös szeszélyében alkotá e lényt, hogy megvigasztalja vele azokat, kik megvigasztalhatlanok, mind nem eléggé szé-

peknek tartják magukat; hogy megvigasztalja a férjeket, kik nejeik bájaival nincsenek megelégedve — mert ezen Juliához képest, még az eddig ismert legnem szebb Éva is valódi Venus! — A művész legmerészebb képzele tul van itt szárnyalva. Berlinben egy hírneves torz- és fintorképrajzoló, kétségbeesve dobta el rajzóját, midőn ez alakot meglátta. — Illyet még ál- mában sem képzelt volna — itt a természet kifogott rajta.

Képzeljünk egy nő alakot arca körül fél- arasznyi fekete szakállal, szőrrel benőtt testtel; képzeljünk... de ne képzeljünk, tekint- sük meg itt közlött arczké- pét és feltalál- juk azt, a mire

sohasem gondoltunk volna. Angolországban röpirat jelent meg róla, mely leírhatatlannak nevezi őt — és miss Julia valóban leírhatlan, legalább illy alakot még nem irt le soha senki. Azt a férfit pedig ki tudná elgondolni, a ki érzelmeiket is táplálja e nő iránt, a ki illy feleségre kívánna szert tenni? — s ki hinné, találkozott ilyen is!! Legalább külföldi lapok írják, hogy Berlin egyik vendéglőjében tartózkodott egy buskomor, hóbortos angol, ki fiatalabb korában a világ legszebb hölgyének birta szerelmét. De a hölgy hűtelen lett hozzá. Fájdalma, boszúja, különöz természete azon szélsőségre ragadta, hogy a világ legrutább hölgyének eszményképét megteremtse, aztán fölkeresse, nőül vegye. — Ezt csak hozzá csatolandja a kénytelen hűség! — gondoló magában. Szobájában az állatarczok legtorzabb vonásainak rajzolása által akarta megteremteni hajhá- szott eszményképét: de nem sikerült. Ekkor érkezett meg Julia

Berlinben. Az angol meglátva arczképét, eszeveszetten rohant hozzá, s a régen keresett eszménykép előtt szerelmet vallott, s nőül kérte. A szőke férfi azonban, ki Juliának ha nem is gazdája, de szerződésileg ura, kinyilatkoztatá, hogy azonnal nőül veheti, mi- helyt neki 18,250 font sterlinget (mintegy 182,500 pft) kifizet, miután ő számítása szerint egész élte folytán ennyit remél be- vehetni Julia után, kit pénzért mutogat világszerte. Az angol sze- relmi mámorának köde kissé oszolni kezdett e roppant összeg hal- latára, de azért nem tett le szándokáról, az alkudozások most is folynak. Az angol minden áron birni akarja *drága kincsét* Julis- káját! Itt Pesten is megfordult (Ha igaz).

A csudaszörnyről, az öt mutogató férfi következőt közöl. 1830-ban Amerikában Copalából több gyökerásó nő, az ottani szo-

kás szerint für- deni ment a közeleső hegy lábánál elte- rülő tóba. Mi- dőn visszatér- tek, egy hiány- zott közülök. Sokáig keres- ték hasztalanul az erdőben, sí- vatagon; végre abban nyugod- tak meg, hogy a tóba fuladt. Hat évvel ké- söbb egy em- bernek, midőn a hegyekben el- tévedt marhát keresné, han- gok üték meg fület, mellye- ket ő mexikói nőtől szárna- zottnak itélt. E hangok után menve, föl is találta a bar- langban a hat év előtt elve- szett nőt, kar- ján egykétéves leánykával, kit még s szopta- tott, kiről álli- tá, hogy vég- telenül szereti, ámbár tagadta, hogy ő volna az anyja, — ta- lán azért, mert a gyermek ék- telenül rut

Pastrana Julia

volt. Eltűnéséről azt állítá, hogy fürdés után a többi nőtől elma- radva az erdőben eltévedt, egy másik gyökerásó törzsnek esett hatalmába, mely őt ez ideig egy barlangban szigorun elzárva tar- totta. Azon barlang azonban, hol feltaláltatott, száz mérföldnyire állt minden emberi lakhelytől, s környékén csak majmok, medvék, páviánok tartózkodtak felette nagy számban. — A csecsemő leányt aztán megkeresztelték, mikor is Pastrana Julia nevet nyert, s mi- dőn anyja meghalt, megengedék neki, hogy Sanchez Pedro spanyol kormányzó családjánál maradhasson, mint szolgáló, honnét csak felserdült korában távozott el.

Miss Pastrana Julia amerikai kísérelőjével már beutazta Ameri- kát, Angliát, Németország nagy részét és mindenütt számtalan csodálóra talált s ő, mint látogatói előtt nyilatkozik, felette büszke diadalra! Pesten Renz lovardájában lépett fel több ízben előadás

közben és csaknem mindig zsufolásig telt ház előtt. — Magassága 4 lábánál valamivel több lehet, testalkata erős, zömök. Válla széles, melle kifejlett. Képiük diszöltözékében mutatja, de ha föllep, sötét haját kiereszti, mely derekáig ér le. Először is énekelt, aztán tánczolt, mint hirdetve volt, nemzeti, de nem tudni miféle nemzeti dalt és tánczot. Ezután körül járt a lovardában a közönség közt, mindenkivel kezét fogott, a ki kezét nyújtott neki és felelt, ha megszólították. Keze és lába szép kicsi. Jól csak az angol nyelvet beszéli, tud néhány német szót is. Mondják, hogy jártas a spanyol nyelvben is. Ha nem is épen éles, de nyílt észszel bír. Most tanul írni. — Ha utazik, álarczot visel.

Mint természeti ritkaság mindenestre nevezetes, ép úgy, mint az aztekek voltak; csak az nem helyeselhető, hogy kísérelje nem magán teremben mutatja, mint hasonló ritkaságot szokás, hanem nyilvános téren üz vele vásárt, és a szerencsétlen torzalakot még meg is énekeltetik, meg is tánczoltatják a közönség multságára.

Sokáig küzködtünk, közöljük-e e képet mi is, melyet több külföldi lap nem átalott bemutatni olvasóinak. Végre is csak azért teszük, mert megígértük; közöljük itt külön lapon, a rendes rovaton kívül. A ki nézni rösteli, kivághatja s megsemmisítheti — a ki pedig szereti — mint amaz angol — az szintén vágja ki és tegye tüveg alá.

Előfizetési fölhívás a Gazdasági Lapok

tizedik (1858) évi folyamára.

A mezei gazdaság Magyarországon a közjólét sarkkővét képezi, s képezi egy szeramind a nemzeti fölvirágzás leglényegesebb föltételét. — Pangó mezei gazdaság mellett az anyagi jólét minden egyéb tényezői is szenvednek, s a földbirtokos osztály elszegényedésével a nemzettest törzsöke hervad el.

A gazdasági érdekek meleg felkarolása tehát — szükséges most, mint volt valaha. E fontos ügynek híven szolgálni, iránta az érdekeltséget fejleszteni, gazdasági állapotaink javítására minden irányban — különösen a napjainkban égető kérdéssé vált jöszágrendezés tárgyában — minél tanulságosabban hatni, volt feladata a „Gazdasági Lapoknak“, megindulásuk óta mostanig, kilencz éven keresztül.

Kitűzött célunkhoz képest kitelhetőleg működni jövőben is fötörékvésünk leend, s midőn egy részről mind az, mi hazai életünkben a közgazdaság külön ágainál, a kereskedés terén, a mezei gazdasággal összefüggő iparvállalatok, s földmívelés számtalan részletei körül figyelmet érdemlő fölmerül, lapjainkban érintést s méltánylást találанд; ugy más részről a mezei gazdaság tudománya haladásával, mikép az az európai kifejlett gazdasági irodalom mezején nyilvánuland, a tisztelt gazdaközönséget folytonos érintkezésben tartandjuk.

Lapjaink a jelen évi folyam egyik tárgyál: Anglia haszonbérleti állapotainak ismertetését tűzték ki. Anglia mezőgazdasági fölvirágzását nagy részt a haszonbérleti rendszernek köszöni. Minő legyen e rendszer? sokakat érdekel hazánkban. George Wingrove Cooknak 1850-ben megjelent munkája, az angolokra bérleti viszonyoknak hü képét adja. E munkát kimerítő kivonatban, hazai állapotainkra vonatkozó jegyzetekkel kísérve, a „Gazdasági Lapok“ 1857-ik évi folyamának melléklete gyanánt, időhöz nem kötött nagy 8-rét ivenek vették, s minthogy számításunkon túl, 16-18 iv helyett, jóval nagyobb terjedelempre növekedvén, ez évben be nem fejezhető: folytatását a jövő évben is veendik olvasóink.

Lapjaink a jövőre is minden csütörtökön másfél két tömött iven jelennek meg, az eddigi alakban és előfizetési árak mellett:

Egész évre 10 ft., — félévre 5 ft., évnegyedre 2 ft. 30 kr. p. p.

Előfizethetni helyben a szerkesztőségnél (üllői-uton, a magyar gazdasági egyesület köztelkén, 12-ik sz.), a könyvkereskedésekben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál egyenesen a „Gazdasági Lapok“ szerkesztőségéhez intézett bérmentes levelekben. — Pest, december 8-án 1857. 1588 (2-2)

Tulajdonos szerkesztő:

Korizmic László.

Szerkesztő:

Morócz István.

MOLL
Seidlitz-pora.

Az utolsó párisi világkiállításán a hivatalos „Wiener Zeitung“ szerint minden hasonnemű házi gyógyszerék közt egyedül csak ez tüntettetett ki éremmel, s a nemzetközi eskütszéknek ezen főhatalmu nyilatkozata által e készítmény felülmulhatlan minősége és dícséretre méltósága a bel- és külföld minden hasonnemű készítményei irányában elvitázhatalanul bebizonyított.

Egyedüli központi széküldő raktára: Bécsben a „golya“ című gyógyszerertárban, Tuchlauben, Wandl-szálloda átellenében.

Ara egy bepecsételt eredeti skatulyának 1 ft. 12 kr. p. p. Pontos használati utasítások minden nyelven.

Ezen, ezer példákban és sok évi tapasztalás után mint kitünőnek bebizonyult Seidlitz-porok városon és vidéken most már oly általános elismerésre találtak, miszerint azoknak híre jelenleg az ausztriai birodalom határain messze túlterjed. Hogy mit képes mivölni Moll Seidlitz-porának biztos gyogyereje, nevezetesen gyomor- és alhasbántalmaknál, s hogy azok milly jelentékeny segélyt nyújtanak májbetegség, haszorrulás, aranyér, szédülés, szivdobogás, vértódulás, gyomorgörcs, nyálkásodás, gyomorégetés s különféle nőnemi betegségeknek, azt már mint bebizonyult tényt kell elismerni és számos gyenge idegzetű személyek e porok okos használatá által már gyakran lényeges könnyebbülést és új életet nyertek. — Megrendelések elfogadottnak:

Pesten: Török József gyógyszerész urnál, királyutczában 8. sz. a. és **Steinbach József** kereskedő-urnál, gránátos-utczában.

Azon gyógyszerész urak, kik a feuantéretett porból raktárt ohajtásnak átvenni, készpénz-fizetés mellett a lehető legnagyobb kedvezményben részesítettek; kívánatra árjegyzékek is küldetnek.

Moll A.,

gyógyszerész, és egy szabadalmazott gyógyszerész-vogyészeti készítménygyár tulajdonosa.

1542 (3-4)

Jókai Mór DECAMERONJÁNAK

két első kötete megjelent!

E mű első kötetei január elejére voltak ígérve a közönségnek, és így a határidő előtt egy hónappal hamarabb látnak napvilágot, további három kötet januárban, vagy februárban fog megjelenni: a többi öt júliusig. Tartalma a két első kötetnek husz novella: 1. Szászorszék (historiai). 2. Faustina (historiai). 3. Rejtett seb. 4. Jordaki feje. 5. Kénytelen multság (humoristicus). 6. Régi szerető. 7. Cseréljünk völegényt. 8. Katonadolog. 9. Biró uram itéleti (humoristicus). 10. A kassai bíró (korrajz). — II. 1. Mennyei parittyák-kövek (debreczeni krónika). 2. Husz év múlva. 3. Valdivia (néprajz). 4. Én lettem volna az (genre). 5. Mit beszélőlünk a világ. 6. Három gyűrű. 7. Arany bajam. 8. Egy tekintet (maureszk). 9. Áruló gyűrű (török rege). 10. A hold (abránd).

Előfizetni lehet még február elejéig az egész 10 kötetből álló 100 elbeszélésre 8 ftal, 5 kötetre 4 ftal; mire nézve kéretnek a tisztelt ivtartók, hogy a kezükön levő ivenek tetszésük szerint továbbra is megtartva, az eddig aláírókat a végett küldjék be elébb az alulirt kiadóhoz, hogy azoknak az eddig megjelent köteteket kézbesíteni lehesen; február elején tul pedig előfizetések e munkára nem fogadottnak el. 1593 (2-3)

Pest, december 15-én 1857.

Heckenast Gusztáv, kiadó.

Régi pénzek és természetritkaságok.

A pesti természet- és régiségektárának ügyvivőse (országut 18-ik sz.) ajánlja ó és középkori érmek, pénzek és rendjelek, régi hadi-öltözékek, sisakok, fegyverek (ezek között BATHORY ISTVÁN lengyel király eredeti kardja), s más régiségekbeni gazdag gyűjteményét. Nem különben természetrajzi tartalmas raktárát: avnyok, kagylók, tömött madarak, tojások, bogarak lepkékben, ugy egyenlő, mint rendezett gyűjteményekben. Ugyanitt mindezen tárgyak egyenkint és gyűjteményekben megvétetnek és becsereítetnek.

Megbízások és kérdezősködések végett küldendő levelek bérmentve „A természetiek és régiségek tára ügyvivőségének“ czim alatt Pesten, országut 18-dik számhoz utalandók.

Tisztelettel figyelmeztetnek a t. ez. szülők és nevelők arra is, hogy az ugyanitt található természetani és régiségyűjtemények, gyermekek számára a legazobb és hasznosabb karácsoni újévi ajándokul szolgálhatnak. 1574 (3-3)

AZ „ESZTHER“ szerzőjének

legujabb érdekes történeti regénye!

Épen most jelent meg:

Két Királynő.

REGÉNY.

E gyönyörű regény, mely koszorús írójának nagy nevére és genialis tollára új fényt áraszt, történetünk egyik legérdekesebb korszakát ábrázolja, midőn t. i. dicső Nagy Lajosunk a nagyság tetőpontjára emelt országot halálával fiörökös nélkül hagyta s pártokra szakadt magyar olygarchák egy része a törvényes trónörökösnek, Mátyás királynő iránt megszegve a tartozó hűséget, Kis Karolyt Nápolyból ellenkirálynak koronáztatá. Az innét származott bonyadalmak, az új király s Nagy Lajos királyi özvegyének gyászos halála, Márta sorsa és Zsigmond király olcsó áron szerzett boldogulása — a Nádasdyak fényes nemzetsége eredetének szép regéjével összeshöve, szintolly érdekes eseteliséssel, mint történeti hűséggel tárgyalottnak.

Ezen ünnepelt regényirótól az alulirt kiadónál megjelent, és minden magyar könyvárusnál kapható:

Eszther. 1853. 3 kötet.	3 ft.	A tudós leánya. 1855. 3 kötet.	3 ft.
A nagyszabeni királybíró. 3 k.	3 ft.	Pygmalion, vagy egymagyar oca-lád Párisban. 1856. 2 kötet.	2 ft.
A gordiusi csomó. 1853. 3 köt.	3 ft.	A rom titkai. 1856. 2 kötet	2 ft.
A zöld vadász. 1854. 3 kötet.	3 ft.	Jó a tatár. 1856. 4 kötet.	4 ft.
A szegedi boszorkányok. 1856. 3 kötet.	3 ft.	A rejtett seb. 1857. 3 kötet.	3 ft.

Pesten, december 1857.

1593 (2-3)

Heckenast Gusztáv, kiadó.

(Baráttér, himzöntcsa 1-ső szám.)